

ITÁLIE

Benátky ZA ČASŮ KORONY

CANAL GRANDE
a bazilika Santa Maria
della Salute, zkráceně
nazývaná Salute

**ZAVŘENÉ KAVÁRNY,
PRÁZDNÉ NÁMĚSTÍ
SAN MARCO...
BENÁTKY ZEJÍ UŽ
MĚSÍCE PRÁZDNOTOU.
DŘÍV SE TU ROČNĚ
VYSTRÍDALO KOLEM
30 MILIONŮ TURISTŮ,
NYNÍ TU ŽIJE
53 TISÍC MÍSTNÍCH.
SAMI PRO SEBE.**

TEXT: NATASCHA KAMES

**UMĚNÍMILOVNÝ
NÁVŠTĚVNÍK
TADY PROPADÁ
ZOUFALSTVÍ –
NEDÁ SE
STIHNOUT VIDĚT
VŠECHNO!**

Máte rádi racky? Hejna racků, která ráno a večer krouží nad střechami, jako ve vzdálených tichých pobřežních městech? Jedním takovým městem na moři jsou už rok Benátky. Od doby, co byl loni kvůli nebezpečnému šíření korony v severní Itálii předčasně ukončen benátský karneval, jsou prázdné a tiché, takové jsem je nikdy nezažila. Do města se vrátili rackové, protože zde opět objevili prostor k životu. Loví sépie v kanálech, jejichž voda se jako mávnutím kouzelného proutku proměnila v čistou a průzračnou.

Benátky jsou městem schopným zvládat různá ohrožení a po pohromách se navracet do normálu, novým situacím se umějí přizpůsobit. I v dávné historii ostrovní město dokázalo odolávat pravidelným záplavám (*aqua alta*), vypořádalo se s křehkou geologií svého písčitého podloží... Lidé tu zažili období

velkolepého rozkvětu, i zlé časy úpadku. Po staletí totiž byly Benátky námořní velmocí. S pádem republiky v roce 1797, kdy Napoleon Bonaparte město obsadil, ztratily své bohatství. Na počátku 20. let minulého století, po ničivé první světové válce a po překonání španělské chřipky, ovšem jedinečnost Benátek objevila skupina místních vizionářů a začala je systematicky prezentovat světu.

GONDOLOU I PARNÍKEM

Dlouhou dobu bývaly Benátky samostatným státem, postupně si benátská republika podmanila velkou část Středomoří a z éry rozmachu pocházejí jedinečné gotické paláce i renesanční a barokní stavby. Mnohé z nich se nacházejí v okolí Canale Grande, nejrušnější benátské tepny a nejluxusnější zóny zároveň. Zde na hladině kanálu probíhá ten nejčilejší dopravní ruch, křížují zde romantické gondoly i cenově mnohem přijatelnější

dopravní prostředky – pravidelné linkové parníky *vaporetto*.

Při každé procházce kolem lagun, zdejšími uličkami i náměstíčky jako byste bloudili jednou velkou galerií. Malíři, sochaři i architekti všech století zaplavili Benátky takovým množstvím děl, že uměnímilovný návštěvník propadá zoufalství – nedá se to stihnout. Vyberte si jednoduše pár lahůdek a slibte si, že se sem vrátíte.

NEJKRÁSNEJŠÍ SALON EVROPY

Na náměstí Svatého Marka (*Piazza San Marco*) začíná prohlídka Benátek snad každý. Když vystoupíte z *vaporetto* na pevnou zem, město se před vámi otevře jako jeviště. Nejslavnější náměstí Itálie a zároveň jediné – podle jména i ve skutečnosti, protože všechna ostatní se jmenují *campo*, což je výraz, který původně označoval travnatá prostranství, která sloužila jako pastviny. Popravdě řečeno, i na náměstí Svatého Marka

bylo přinejmenším do osmého století pole, přesněji zeleninová zahrada, a voda v laguně často omývala baziliku svatého Marka. Je to totiž nejnižší položené místo ve městě, a když stoupne hladina Jaderského moře, bývá dodnes pravidelně zaplavováno.

POD DOHLEDEM LVA

Náměstí majestátně přehlíží bronzový okřídlený lev, který býval symbolem Benátské republiky, a svatý Teodor, jeden ze čtyř patronů Benátek. Když Napoleon ovládl Benátky, Francouzi lva ze sloupu ukradli a odvezli ho do Paříže. V roce 1815 ho sice vrátili, avšak rozbitého, bez očí z drahých kamenů. Vyprávělo se, že nechtěl vidět zkázu, kterou jeho Benátky během francouzského obsazení utrpěly.

Rodilý Benátčan zásadně neprochází mezi sloupy se lvem a svatým Teodorem. Na místě mezi nimi bylo totiž v minulosti popraviště, a tak průchod mezi nimi prý přináší smůlu.

Bazilika svatého Marka je nádherná, orientální a plná zlatých mozaik. Dnes je to jeden z nejlépe zachovaných příkladů byzantské architektury. Tato nejznámější stavba Benátek neprošla po mnoho století zásadní přestavbou. Sousední Dóžecí palác (*Palazzo Ducale*), je vybudován ve stylu benátské gotiky.

Náměstí Svatého Marka bylo vždy náboženským, politickým a společenským centrem města. Už ve středověku se zde odehrávaly všechny důležité události. Po korunovaci sem na křesle přinášeli dóžete, který davu házel plnými hrstmi stříbrné mince. Sem se také soustřeďovaly karnevalové oslavy, dokud je Napoleon v roce 1797 nezatrlh.

ČAS NA BELLINI!

Město ale proslavil nejen karneval. Vznikl tu například i dodnes populární koktejl Bellini. Namíchal ho, prý náhodou, majitel Harry's baru Giuseppe Cipriani již v roce 1948 z prosecca a broskvového pyré. V Ciprianiově podniku ho pak popíjel Orson Welles, Truman Capote i Ernest Hemingway, který bar zvečnil dokonce ve svém posledním románu

Přes řeku a do lesů. Odskočit si na tento koktejl přímo na místo vzniku je při návštěvě Benátek povinností! Bar najdete kousek od náměstí Svatého Marka v Calle Vallaresso. Nebo si dáte raději vynikající espresso v nejstarší italské kavárně Caffè Florian? Právě tady se známý svůdce Giacomo Casanova kdysi dvořil Benátčankám. Třeba tamní genius loci zapůsobí i na současné muže.

VÝPRAVY ZA UMĚNÍM

Posilnění koktejlem či drinkem můžete pokračovat v průzkumu ostatních čtvrtí a vydat se třeba do Giardini della Biennale, zahrad na jihovýchodním konci ostrova, kde se koná Biennale di Venezia. Každý lichý rok je tento velkolepý mezinárodní festival zasvěcen převážně výtvarnému umění a každý sudý je to pak bienále architektonické. Oba festivaly se konají od jara do podzimu a kromě řady výstav tu najdete i spoustu doplňujících akcí v unikátním prostředí starých paláců, do nichž je v této době většinou vstup zdarma. Skvostné interiéry, do kterých byste se jinak nedostali, stojí za návštěvu! V informačních centrech najdete mapku bienále, která vás zavede na správná místa.

Minout byste neměli ani jedno z nejvýznamnějších muzeí evropského a amerického umění 20. století – Punta della Dogana. Uvnitř bývalého Palazzo Venier de Leoni se nachází osobní sbírka obrazů, fotografií a soch Peggy Guggenheim, americké sběratelky umění a neteře průmyslníka a mecenáše Solomona Guggenheima. Díla spadají do období modernismu, kubismu, surrealismu i expresionismu a mezi autory nechybějí Pablo Picasso, Salvador Dalí nebo třeba Max Ernst, za kterého byla Peggy Guggenheim pět let vdaná.

Určitě vás zaujme i zajímavé propojení historie a současnosti, které se podařilo japonskému architektovi Tadau Andóovi, jenž byl rekonstrukcí původního objektu hlavní celnice pověřen. Majitelem objektu není nikdo jiný než francouzský sběratel, miliardář (a taky manžel herečky Salmy Hayek) Francois Pinault. Patří mu rovněž další benátské muzeum – Palazzo Grassi, kde se nachází jeho vlastní sbírka

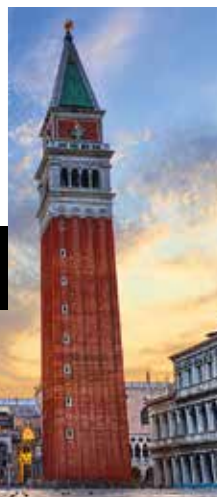
PONTE DI RIALTO – jeden ze čtyř mostů, které vedou přes Canal Grande

NEJEN GONDOLAMI jsou proslavené Benátky, mj. tu vzniklo i carpaccio (nahore)

BAZILIKA SVATÉHO MARKA na hlavním benátském náměstí

**JEDNODENNÍ
TURISTÉ,
KTERÍ SI TU JEN
UDĚLAJÍ SELFÍČKO
NA NÁMĚSTÍ
SVATÉHO MARKA,
BENÁTKY
NESPASÍ**

Typickou součástí zdejších jídelních lístků jsou rybí speciality z pobřeží Jadranu, ale také tradiční selské pokrmy z vnitrozemí oblasti Veneto. Díky Benátkám, kam po staletí přijížděly lodě naložené aromatickým kořením z Orientu, byla zdejší domácí kuchyně v minulosti vystavena řadě exotických vlivů, jimž šlo jen těžko odolat.

Telecí játra na benátský způsob, podávaná na podušce ze sladké cibulky jsou místní delikatesa a syrová hovězí svíčková carpaccio má svůj původ rovněž v Benátkách, kde ji v polovině minulého století, opět ve slavném Harry's baru poprvé představil Giuseppe Cipriani a pojmenoval ji na počest renesančního malíře Vittora Carpaccia. Královnou benátských dezertů jsou pak malé smažené koblížky *fritole*, o nichž se v pramenech psalo už v roce 700. Vyráběly se v domácnostech a pekárnách, ale především venku v malých dřevěných stáncích.

KONEC TICHÝCH BENÁTEK?

V současných Benátkách jsou ovšem pouliční prodejci, stánky a trhy raritou. Město jako by ukázalo svou pravou, nenalícenou, a o to krásnější tvář. Bude schopné klidu využít a najít si své nové místo i v době „postcovidové“? Dokážou Benátky přežít bez milionů jednodenních turistů, kteří tudy jen prolétnou, aby si udělali selfíčko s holubou na náměstí Svatého Marka? Budou umět přivítat hosty, kteří zůstanou déle a ocení jejich nezaměnitelnou atmosféru?

Možná že se jedná o historický okamžik, kdy jeden svět zanikl a může vzniknout nový. K tomu však musí politici pochopit, že spása rodiště největšího cestovatele starověku Marka Pola nemůže spočívat pouze v turismu. Že Benátky musejí mít svůj vlastní každodenní život, své stále obyvatele, kteří nebudou z města utíkat, ale budou ho chránit a rozvíjet hlavně pro sebe, své děti a děti jejich dětí. ■

moderního a současného umění, která čítá na tisíce položek. Obě muzea jsou oficiálně prezentována jako jeden celek a někdy se stává, že obsáhlá výstava je rozdělena do obou objektů. I kdyby ovšem byla prázdná, stojí obě místa za návštěvu.

Když se nasytíte procházkami v úzkých uličkách, naskoče na *vaporetto* a vyrazte na plážový ostrov Lido. Můžete se procházet po pláži kolem Grand hotelu des Bains, který se proslavil díky filmu *Smrt v Benátkách* podle novely Thomase Manna. V 19. století bylo Lido nejexkluzivnějším přímořským letoviskem v Evropě a od roku 1932 se tu na přelomu srpna a září každoročně koná vyhlášený filmový festival. Tou dobou se benátské Lido zaplní renomovanými hvězdami i hvězdičkami stříbrného plátna, nechybí nikdo, kdo chce být viděn. Dodnes se soutěžní filmy promítají v historickém Palazzo del Cinema na nábřeží Marconi.

KULINÁŘSKÉ TOULKY

Na pravou benátskou kuchyni nemusíte chodit do drahých restaurací, vyrazte do malých barů, osterií a hospůdek, kterým se tady říká *bàcari*. Sem chodí praví Benátčané a vědí proč. Před večerí se tam nejdříve zastavte na *ombra*, skleničku vína a benátskou specialitu *cicchetti* – minichlebiček, důmyslně obložený kousky zdejších ryb, salámů, oliv, sýrů nebo pomazánek. Stojí většinou jedno až dvě eura.

BĚHEM BIENÁLE žije celé město výtvarným uměním

BENÁTKY SKRÝVAJÍ spoustu krásných zákoutí

I CASANOVA patřil k hostům zdejšího Caffé Florian!

